

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 23. marts 2018

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 500 (MOF alm. del) stillet den 2. marts 2018 efter ønske fra Trine Torp (SF).

Spørgsmål nr. 500

"Hvad kan ministrene oplyse om konsekvenserne af at forbyde anvendelsen af azol-forbindelser i hhv. landbruget, industrien og i sundhedsvæsenet. Ministrene bedes herunder oplyse:

- Hvad koster azol-resistens i sundhedsvæsenet årligt og kan azol-midler erstattes med andre midler i sundhedsvæsenet?
- Hvad koster azol-resistens landbruget årligt, og kan azol-midler erstattes med andre midler og metoder i landbruget? Hvad er landbrugets nettogevinst ved at bruge azol-midler, andre kemiske stoffer eller pesticidfri svampebekæmpelse?
- Kan resistensproblemet i landbruget løses og forebygges ved bindende IPM-virkemidler?
- Hvad koster azol-resistens samfundet årligt?"

Svar

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, som har indhentet følgende input fra Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, (AGRO):

"Landbrugets omkostninger forbundet med azol-resistens alternative midler

Der er kun 4 typer af fungicider til rådighed i de store landbrugsafgrøder. Azoler, Succinate DeHydrogenase Inhibitorer (SDHI'er), strobiluriner og multi-site midler. For nogle anvendelser, f.eks. bekæmpelse af gulrust, findes der alternativer til azolerne, men for mange svampe findes der ikke alternativer, som effektmæssigt er på niveau med azolerne. Der henvises i øvrigt til besvarelse af MOF alm. del spm. 495.

Baseret på forsøgsdata over en årrække er det opgjort, hvilket udbyttetab svampesygdomme kan forårsage. Ud fra den nuværende dyrkningspraksis vil et totalt fungicidfrit scenarie koste ca. 1.2 milliarder DKK. Med udgangspunkt i dette tab er det skønnet hvilket tab, der kan tilskrives, at azolerne ikke er til rådighed. Nettotabene i specifikke afgrøder vil svinge mellem 0 og 4.000 kr./ha, det vil afhænge af mulighederne for alternativer, som gennemgået i bilaget til svar på MOF alm. del spm. 502. De højeste tab forventes i stivelseskartofler, sukkerroer og frøgræs. Ganget op på de samlede landbrugsareal giver et forbud mod azoler et potentielt nettotab af størrelsesordenen 680 mio. kr. per år, når omkostningerne til svampemidler og udbringning er trukket fra. Anvendelsen af azoler forhindrer således i dag ca. halvdelen af det potentielle tab som følge af plantesygdomme. Der tages i beregningen udgangspunkt i nuværende afgrøder, og der er dermed ikke indregnet øget brug af resistente sorter.

En væsentlig årsag til jordbrugerens anvendelse af fungicider er at sikre imod store udbytteudsving. Ud over de beregnede tab bidrager svampebekæmpelsen også til en forbedring af kvaliteten af

produkterne, f.eks. forbedret sortering i maltbyg, en bedre foderværdi af hvede og byg, mm. Manglende sygdomsbekæmpelse kan desuden give større udvaskning af næringsstoffer, fordi sygdomsvækkede planter optager færre næringsstoffer end sunde planter. Landmænd gøder og behandler en afgrøde med henblik på at producere et forventet udbytte på f.eks. 10 tons/ha. Hvis man så på grund af sygdomme kun høster 8 tons/ha – vil dette tab øge risikoen for udvaskning af kvælstof.

IPM tiltag

Det er vanskeligt at indføre bindende tiltag på IPM området, da der skal tages højde for en række konsekvenser både i forhold til andre miljømæssige problemer og de erhvervsøkonomiske konsekvenser ved tiltagene. Men der er en række tiltag, som de enkelte landmand konkret kan anvende for at mindske risikoen for resistens.

Et varieret sædskifte, hvor der indgår forskellige kornafgrøder og bredbladede afgrøder, vil resultere i mindre sygdomstryk, når det gælder visse sygdomme. En række svampesygdomme er imidlertid luftbårne (bl.a. meldug, rust og septoria) og ikke knyttet specifikt til sædskiftet. Jordbehandling spiller en væsentlig rolle for, hvor stort et problem, et begrænset sædskifte giver. Kombinationen af reduceret jordbehandling og et ensidigt sædskifte øger risikoen for angreb af adskillige sygdomme. For at mindske problemerne med sygdomme er det i nogle afgrøder muligt at vælge sorter eller sortsblandinger med god eller nogen grad af resistens over for de vigtigste sygdomme. Dyrkning af sygdomsresistente sorter i korn kan medvirke til at reducere behovet for svampemidler med 25-50 % afhængig af sygdom og afgrøde.

En række andre dyrkningsmæssige tiltag som sen såning af vintersæd og justering af gødningsmængden kan være af betydning for angrebsgraden af visse sygdomme. Dyrkningsmæssige tiltag er især relevante med henblik på at forebygge opformering af kraftige angreb. Forskellige tiltag virker dog forskelligt på forskellige sygdomme, så et tiltag kan reducere angrebet af en sygdom men samtidig øge angrebet af en anden. Dyrkningsmæssige tiltag vil ofte skulle kombineres med andre tiltag for at have en tilfredsstillende reducerende effekt på de vigtigste svampesygdomme.

Som det fremgår af ovenstående, vil en række dyrkningsmæssige tiltag, som også er nogle af de IPM virkemidler, en landmand kan gøre brug af, kunne mindske problemerne med svampesygdomme men ikke forhindre udbyttetab. Dette understøttes også af erfaringerne fra økologisk dyrkning, hvor man ikke har adgang til effektive svampemidler. Når det handler om bekæmpelse af svampesygdomme er udnyttelse af sortsresistens uden tvivl det vigtigste redskab. Sortresistens er dog en dynamisk størrelse, da sorter typiske bliver mere modtagelige over tid, og planteforædlerne skal derfor hele tiden finde nye resistensgener. Og ikke alle sygdomme kan bekæmpes vha. sortsresistens. F.eks. findes pt. ikke sorter med god resistens i mod de vigtigste sygdomme i raps.”

./. Der henvises i øvrigt til sundhedsministerens besvarelse.

Esben Lunde Larsen

/

Mads Leth-Petersen